

25. Чернелиця. Чернелицький замок. Дата оновлення: 04.12.2016. URL: <https://we.org.ua/malovnychi-kutochky-ukrayiny/ivano-frankivska-oblast/chernelytskyj-zamok/>

26. Чернелицький замок. Дата оновлення: 22.11.2016. URL: <http://frankivchany.if.ua/podoroji/24356-chernelytsia-chernelytskyi-zamok-foto>

Гаврилова О.В., магістрант ПВНЗ
«Київський університет культури»,
м. Київ

Обозна А.О., к.е.н., декан
факультету менеджменту і бізнесу
ВП «МФ МіБ КУК», м. Миколаїв

РОЗВИТОК ЕТНІЧНОГО ТУРИЗМУ МИКОЛАЇВЩИНИ

На сьогоднішній день туризм є однією з пріоритетних галузей світової економіки. За фактичними показниками Всесвітньої туристичної організації туризм надає 10% світового валового продукту [6]. До сфери етнічного туризму відноситься ознайомлення з культурою рідного народу в межах своєї держави, а також за її кордонами (життя діаспори, місця масових переселень значної частини етносу тощо), та вивчення культури інших етносів, що проживають на території своєї та інших держав.

Етнічному туризму присвятили свої праці такі науковці Н. Алешугіна, О. Бейдик, А. Гаврилюк, Н. Кудокоцев, І. Кулаковський, А. Молодецький, М. Орлова та ін.

Етнічний туризм виокремлюється як підвид пізнавального туризму, метою якого є ознайомлення з матеріальною та духовною культурою певного етносу. Об'єктом етнічного туризму є історико-культурні об'єкти, що мають інформацію про етнічні прояви традиційно-побутової культури. Етнічний об'єкт у свою чергу слід розглядати як систему ознак, що характеризує культуру етносу у поєднанні його оригінальних і специфічних конкретних форм. Зазначимо, що не вся культурна спадщина регіону, а лише та, що представляє національну специфіку, може бути віднесена до етнічної:

- пам'ятки архітектури, виконані в традиційному для етносу стилі і пов'язані з певним періодом в культурному житті етносу;
- культові споруди, що відображають конфесійну приналежність представників того чи іншого етносу;
- некрополі, кладовища з традиційними написами на рідній мові;
- традиційні житла з традиційним для даного етносу інтер'єром, оздобленням, набором традиційних предметів побуту;
- поселення, що зберегли «етнічний тип», у місцях компактного проживання представників того чи іншого етносу;

- побутові об'єкти, відповідні традиційному господарському типу;
- місця проведення народних свят за участю фольклорних ансамблів і використанням традиційного одягу;
- місця відродження народних промислів і традиційних занять;
- етнографічні музеї, виставки, комплекси етнографічних предметів;
- археологічні об'єкти, що мають етнічну специфіку [4, с. 86].
- місця та пам'ятки, пов'язані з життям і творчістю відомих представників етносу; топоніми;
- елементи духовної (нематеріальної) культури – мова, фольклор; виконавчі мистецтва;
- звичаї, обряди, свята; знання та звичаї, пов'язані з природою та всесвітом; знання та навички, пов'язані з традиційними ремеслами, – які не можуть зберігатись та розглядатись окремо від їх безпосередніх носіїв, представників етносу.

Тому можна зазначити, що головним ресурсом етнічного туризму виступають люди з їх характерним менталітетом, етнічною свідомістю та іншими проявами етнічної культури. Одним із тих хто на Миколаївщині займається популяризацією і збереженням традицій різних національних меншин є громадське об'єднання «Рада національних товариств Миколаївської області» (голова – Каймаразов Султан-Мурад Джамалутдинович). Завданням організації є: сприяння розвитку мови і культури національних меншин області; захист і представлення їхніх прав; методична допомога національно-культурним товариствам; науково-дослідницька, культурологічна й просвітницька робота.

Проблемними питаннями розвитку туристичної галузі Миколаївської області є: недосконалість законодавчої та нормативно-правової бази в сфері туризму; недостатня кількість якісних туристичних продуктів на туристичному ринку; низький рівень розвитку туристично-рекреаційної інфраструктури; низька якість сервісу і невідповідність стандартам засобів розміщення; недостатня інженерна інфраструктура на туристично-рекреаційних територіях (відсутність водопостачання і водовідведення, незадовільний стан доріг і відсутність під'їздів до багатьох туристичних об'єктів і т.д.); незадовільний стан пам'яток історико-архітектурної спадщини, які можуть бути задіяні в сфері туризму; відсутність взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення розвитку туризму і рекреації в регіоні [3]; знищення - «розорювання» археологічних пам'яток. За словами заступника директора ДП «НДЦ-Лукомор'я» Інституту археології НАН України Олександра Смирнова «Якщо грабіжницькі роботи можуть привести до того, що ми втратимо Вікторівка, то сільгоспроботи можуть привести до втрати унікального об'єкта археології римського часу» [2].

Для активізації етнографічного туризму Україна взагалі і Миколаївська область зокрема має значущий історико-культурний

потенціал – 130 тис. пам’яток культури, у тому числі: – 56 206 пам’яток археології; – 51 364 пам’яток історії; – 5 926 пам’яток монументального мистецтва; – 16 293 пам’ятки архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва та ландшафтні. Потенціал Миколаївської області представляє перспективу розвитку культурно-історичного та інших видів туризму, оскільки у Миколаївській області знаходяться 5914 нерухомих пам’яток, з них: 4490 пам’ятників археології, 1199 – історії, 67 – монументального мистецтва, 145 – архітектури, 11 – садово-паркового мистецтва, 1 – ландшафтний, 1 – наука і техніка. Тридцять пам’яток мають статус національного значення. Разом з тим, під охороною держави знаходиться 1356 нових виявлених об’єктів культурного надбання, включених у відповідні переліки (списки) – 429 археологічних об’єктів, 295 – історичних, 13 – монументальних мистецтв та 619 – архітектури [5].

На жаль результативно використовується лише невелика частина даних ресурсів. Через економічну кризу, військовий конфлікт на сході країни та неефективності регіональної політики розвитку туризму та курортів спостерігається зниження туристичних потоків у Миколаївській області (табл. 1) [1].

Таблиця 1.

Туристичні потоки (осіб)

	Кількість туристів, обслугованих суб’єктами туристичної діяльності області ¹	Із загальної кількості туристів		
		іноземні туристи	туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон	внутрішні туристи
2011	27934	3973	8479	15482
2012	20375	4179	9290	6906
2013	19003	5108	9362	4533
2014	9148	–	7582	1566
2015	7464	–	6631	833
2016	9023	–	8369	654
2017	11805	9	10994	802

Сьогодні успіх туристичних компанії українського ринку залежить від здатності упроваджувати інноваційні форми роботи – зміни у продуктах, маркетингу, організації та управлінні.

Етнічний туризм є одним із сучасних засобів пізнання історико-культурної спадщини країни, регіону, що сприяє культуро-охоронній діяльності, формуванню ціннісного і патріотичного ставлення до Батьківщини. Популяризація регіону через розвиток етнотуризму може відбуватись, наприклад, через дослідження особливостей і безпосереднє відвідування раніше моноетнічних поселень, найбільш відомими з яких на

Миколаївщині є німецькі, болгарські та грецькі. Сучасною формою роботи що сприяє туристичній активності є проведення різноманітних івентів – фестивалів, ярмарок, карнавалів, виставок, концертів тощо, з залученням громадських об'єднань, представників національних меншин, творчих колективів, що сприяє формуванню позитивного іміджу регіону, та, як наслідок, залученню інвесторів.

Отже, етнічний туризм наразі є популярним видом туризму, що пояснюється потребою людей у етнічній ідентифікації в умовах процесу глобалізації; розвиток етнічного туризму Миколаївщини дозволить освоїти депресивні території Миколаївщини, що спричинить покращення соціально-економічної ситуації, внаслідок створення нових робочих місць, збільшення доходів населення та місцевих бюджетів.

Список використаних джерел:

1. Головне управління статистики у Миколаївській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mk.ukrstat.gov.ua/>. – Назва з екрана.
2. Грабительские раскопки могут привести к уничтожению античных памятников, расположенных на территории Николаевской области. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://nikcenter.org/newsItem/31977>. – Название с экрана.
3. Жукович І.А. Інновації в туризмі: основні теоретичні та практичні аспекти // Наука та наукознавство. – 2017. - №2. – С.69-81.
4. Киросова Т. А. Этнографическая составляющая внутреннего туризма как составляющая инновационного развития Республики Коми / Т. А. Киросова, Е. И. Шубница // Финно-угорский мир. – 2011. – № 2/3. – С. 86.
5. Програма розвитку туризму та курортів у Миколаївській області на 2016-2020 роки. Рішення обласної ради 10 червня 2016 року № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mk-oblrada.gov.ua/index.php/2015-08-20-12-19-35/2015-09-02-15-29-18>. – Назва з екрана.
6. Стратегія розвитку туризму і курортів на 2016 – 2020 роки (СХВАЛЕНО розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.knteu.kiev.ua/file/NjY4NQ==/e1227acdf34bb4a1da39d384139b9d7a.pdf>. – Назва з екрана.